

ПЕРЕДПЛАТА на „БУКОВИНУ“

в Австро-Угорщині: на цілий рік 16 кор.,
на пів року 8 кор., на чверть року
4 кор., на місяць 1 кор. 50 сот.
в Росії: на цілий рік 8 карбованців, на пів
року 4 карб.
в інших державах: на цілий рік 32 фр.,
на пів року 16 фр.

Передплата на „Буковину“ разом із тижневником „Русна Рада“

на цілий рік 18 кор. (вгл. 9 рублів або 34 фр.)
а на пів року 9 кор., вгл. 4-50 р., або 17 фр.

Поодинокі числа 10 сотиків.

БУКОВИНА

Виходить кожної середи, п'ятниці і неділі.

Редакция, адміністр. і експедиция

„Буковини“

в Чернівцях ул. Петровича ч. 2.

Ч. телефону 176.

Адрес для телегр.: „Буковина — Чернівці“.

Оголошення приймає ся по 20 сот. від стрічки. „Надіслане“ по 40 сот. від стрічки. При частійшій замовленні відповідний рабат. Рекламний неопечатаний вільний від порта. Рукописи звертає редакция лише за попереднім застереженням і залученням належності поштової.

В справах редакційних можна устно порозуміти ся щодня від 9—10 рано і 2—3 по пол. крім неділі і свят.

Чому кацапські послы не стають перед виборцями?

Окрім посла Галубовицького, який для свого славетного виступу вибрав що найтемніший закуток Буковини, не станув доси ні один кацапський посол перед виборцями, щоб зложити справоздане з своєї діяльності. П. Марков занедужав в сам час і не показує ся в Галичині, а тайних конвектиклів пп. Короля й Куриловича, на яких кільканайцять довірених (зн. цілком затуманених) людей вівало сих послів „вибити“ з українського клубу, хіба й самі кацапи не уважають ніякими вічима. Отже чому кацапські послы мовчать так завзято і бокують від своїх виборців, хоч їх преса розпинає ся за скликуванем народних віч?

Відповідь дає нам „Галічанін“ з четверга 22 с. м. Констатуючи, що українські сепаратисти розвинули велику вічеву акцію, орган „Галічків русскіх“ визнає свою інтелігенцію, особливо-ж заступників послів, щоб вони взяли ся за діло, яке самим послам „по поводу їх малочисельности и по другим причинамъ не подь силу“. Відповідь дуже неясна, але й вона дає кілька зачіпних точок, по яким можна дійти до властивих причин.

Що-до малочисельности кацапських послів, годі зрозуміти, яким чином має вона бути перешкодою у скликанню віча. На се, щоб один посол міг зложити своє справоздане, не треба звичайно більше як одного посла і ми не чували, аби пр. українські послы або які інші їздили по вічах цілими клубами. Тут очевидно інша причина; кацапські редактори замість написати, що їх послы не скликають нарід на віча по поводу малочисельности виборців, тих виборців, які б нимі по проголошенню народної зради зсолидаризували ся з ними, пишуть, що се дієть ся по поводу малочисельности послів! А справа прецінь така ясна: з своїми одностудними кацапськими послами вже поговорили а перед тисячами „решти“ ставати нимі публично — євправді непевно й небезпечно.

В сій обставині ми бачимо ті „другі причини“, про які „Галічанін“ так загально і соромливо згадує. Наві, коли ціла українська части Галичини затрясла ся окликом обурення на вид кацапської зради, коли нарід на тисячних вічах в Перемишлі, Добромильщині, Ярославщині, Самбірщині, Рудеччині, Стрийщині, Рогатинщині, Львівщині, Підгаєччині, Бучаччині, Станіславщині, Снятинщині, Тернопільщині, Чортківщині, Берестеччині, а навіть в таких зачужених московіфільським туманом околицях як Залуччина і Камінецьчина, запротестував проти кирилі кацапських наймитів, нимі ставати публично перед виборцями

і лице в лице стрінати ся з народним гнівом, се неможливо, се „не під силу“ кацапським послам. На таким вічу можна основно скомпромітувати ся перед своїми високими опікунами і запечатати політичну кар'єру, а крім того... Ось чому кацапські послы не стають перед виборцями.

Вибори до Ради громадської в Вашківцях н. Ч. (Довіше).

Щоби зрозуміти саму акцію виборчу, мусимо на вступі подати деякі поясненія до ситуації соціально-національної в Вашківцях н. Ч., та згадати кількома словами про дотеперішню господарку вашківської Ради громадської з її двірником п. Дмитром Валаше-скульом на чолі.

Після послідного числення людности з дня 31. грудня 1900 р. населене Вашківців н. Ч. представляє ся ось як:

Народности	Число мешканців		
	Громада	Обшар двірський	Разом
Русини	3419	41	3460
Німці (з Жидами)	844	114	958
Поляки	780	76	856
Румуни	1	—	1
Іншої народности	3	—	3
Разом	5047	231	5278

З повищеного бачимо, що в самій громаді на 3419 Русинів є всіх інших народностей 1628, — а коли дочислити й обшар двірський, то на 3460 Русинів! Число всіх інших народностей вносіть ме 1818 голов. На всякий випадок Русини в Вашківцях н. Ч. становлять подавляючу більшість, кругло взвзявши їх 2 третині загального числа населення, а 1 третина припадає на всі інші народности.

Найкрасша і найрентовніша части Вашківців належить то обшару двірського. Помінаєм те, що найліпші лани, найкрасші сіножати — в руках панських, бо се майже всюду на Буковині так веде ся. Та у Вашківцях н. Ч. є ще і та особливість, що цілий ринок вашківський із всіма дооколичними забудованями і склепами належить до обшару двірського. А з другого боку весь ґрунт приприраючий до ринку (від суду до двора) належить рівнож до ділчача і для міста є безужиточний, бо там нема ніяких помешкань, ані склепів і в ту сторону взагалі не може

місто розширяти ся. З огляду на те Вашківці не можуть правильно розвивати ся і се місточно чекає дуже сумна будучність, наколи не наступить тут яка ґрунтовна зміна на користь населення громади.

В виду таких відносин всі майже Жиди-купці мусять наймати склепи від ділчача п. Романа Фрайтаґа і тому від него дуже зависимі. Наколи-б хто хотів щось зробити або сказати інакше як сего бажав собі ділчач, так ділчач вимагає ему помешкане (склеп) і сьмільчак зруйнований, бо в ринку інших склепів, крім панських — нема.

Поляки вашківські — се по більшій частині ремісники і зарібники. Ділчач Фрайтаґ дарував Полякам тутешним оден гарний ґрунт під їх дім читальняний, але — як зачуваємо — контракти не зробив і тому звязав собі Поляків; они боять ся мати свободну думку, они не сьміють робити так як сего вимагає інтерес громади і їх власний, а мусять піддавати ся під вплив ділчача і его приятелів косяндза Завадонського, економа Вержайського і н., бо знаючи об тім, що „панська ласка на бистрім коні їде“ — боять ся втратити той догідний кусник під будову свого читальняного дому.

А Русини? — Руске населене майже виключно хліборобне. Населене, як бачимо, доволі густе а ґрунту мало, дуже мало. Є вправді кількох багатірів, але ті не хотять тримати „зі старцями“; они „судульні“ на свої фальчі і їдуть за, тим, що має тих фалеч еще більше. Та їх лише кілька: три або чотири. Але більшість народу, подавляюча більшість вашківського населення — се люди незаможні, котрі не можуть як слід удержати себе з родиною зі свого ґрунту і мусять заробляти на панських лані: брати третину, збіже на вижен і т. п. Так отже і руске населене в великій частині економічно зависиме від двора.

Не дивота, що при таких обставинах є від раду діт начальником громади вітчизн (муж рідної мамі) п. Фрайтаґа п. Дмитро Валашескуль, а Рада громадська складає ся із самих випробованих Фрайтаґових заупників. Не дивота також, що того рода Рада громадська дбає про все инше, лиш не про добро громади і навпаки наносить своєю господаркою громаді великі шкоди і приводить єї до упадку.

Школа є каменем прібієм спосібности кожної громадської Ради; — є Рада громадська прихильна просвіті — то школа у тій громаді гарна і як слід випосажена; є Рада громадська прихильною тьми і застою, — то се відбиваєть ся в першій мірі на школі. Пригляньмо ся отже школі а бачити мемо, що се за Рада громадська в Вашківцях н. Ч.

Школа в Вашківцях н. Ч. існує вже 120 літ а не має свого власного будинку. Се уникат не лише на цілу Буковину, але мабуть і на цілу Австрію, щоби громада маючи у себе через 120 літ школу не сиромогла ся на відповідний будинок для неї. Не

Табулярні добра і двірські обшари на Буковині.

Розвідка д-ра В. Дутчана

(Дальше).

Льогічно оправдане заклучене, що тепер на роздроблене табулярних дібр через утворення нових виказів табулярних для відділених частей, иншими словами через творення нових тіл табулярних, гоже треба осібно дозволу краєвого правительства.

В практиці придержуєть ся консеквентно сего погляду Найвисший Трибунал адміністраційний, який особливо в своїм ореченю з 21. серпня 1894. (Будв. ч. 8046.) дотично відмови адміністраційного консенсу на утворення нового тіла табулярного на Буковині підносить, що в наслідок наведеного краєвого закона з 2. жовтня 1868, Вкр. 15. адміністраційний консенс на відділене недвижимостей від тіл табулярних і утворення для них нових виказів табулярних не є обусловлений політичними приписами і законами.

Крім того в мотивах сего оречення влучно представлено, що того рода консенси не мають жадної основи також в законі о книгах ґрунтових.

Во загальний закон о ґрунтових книгах з 25. червня 1871 Взд. 95 каже виразно в арт. IV., що всі закони і розпорядки, які відносять ся до предметів сего закона і нормують ся ним, тратьте свою силу, а сей закон не вимагає в загальні політичного дозволу на табулярний впис. Також спеціально для Буковини виданий закон о закладанню книг ґрунтових з 8. марта 1873, Вкр. 23 в протиположности до такого-ж закона обовязуючого в Чехах

не має жадної постанови, після якої для відділення ґрунтів від табулярного тіла і утворення нового виказу табулярного для відділеної частини треба би старати ся о політичний дозвіл.

Насупротив сеї практики трибуналу адміністраційного прийняв Найвисший судовий трибунал в своє ореченє ч. 113 з р. 1884 постанову, що краєві власті і краєвий виділ ще завсїгда покликани до інтервенції, коли розходять ся о утворення нового виказу табулярного для частини відділеної від табулярного тіла та що той консенс треба предложити вже з просьбою табулярною.

Отсе ореченє оснований ся на розваженню, що для питання про співучасть політичної власті в новостворенню табулярного тіла, є ще завсїгда міродайним міністеріальний розпорядок з 30. червня 1868 Взд. 100, бо він знесений краєвими законами о свободнім поділі ґрунтів лиш на скілько відносить ся до політичного консенсу в справі розділу недвижимостей, а противно в частині, що відносить ся до утворення нового виказу табулярного, не відкликаний жадним пізнішим законом, і що врешті допущене до утворення нового виказу табулярного треба розглядати не тільки з приватно-правного становища, але головню із становища публичного права.

Се ореченє однак — як слушно завважує Ранда на 533 ст. свого твору о праві власности — на певно не вірне, особливо коли звязати, що тільки чеський закон о закладанню ґрунтових книг жадає адміністраційного призову на утворення самостійних табулярних виказів тай то під вражінем попередних безпримірних боротьб виборчих, а всі инші закони о закладанню ґрунтових книг такої поста-

нови не мають; якраз ся обставина примушує а контрагію зробити заклучене, що в прочих краях такого консенсу закон не домагаєть ся.

Мимо того згадане ореченє служить підставою в судовій практиці, а наслідок з сего такий, що стан упривілейованих виборців до Ради державної і сойму з поміж власників табулярних дібр на Буковині майже не зміняєть ся.

Зазначити треба, що виконуване щойно наведеного права виборчого до сойму і державної Ради зависить від того, чи річна повинність краєвого реального податку від дотичних дібр табулярних вносить що найменше 200 К (§ 9. соймового і § 2. кінцевий уступ парламентарного уставу виборчого), і що власники табулярних дібр, від яких наведений податок не доходить до тої висоти, т. зв. „дрібних дібр табулярних“, є виключені від того виборчого привілею. За те всі власники табулярних дібр на Буковині без виімкма мають ще особливий привілей, що для залагоджування опікунчих і курательних справ поручинців і вихованків, які мають право власности на табулярних добрах, як також для виконування судової власті езекуційної на табулярних добрах, є покликані окружні і краєві суди, а не повітові, компетентні для сего в прочих случаях; річеву-ж підсудність трибуналів судових першої інстанції упривілейовану для власників табулярних дібр в § 14. літ. с. Юр. Норм. з 20. падолиста 1852 Взд. 251 знесено новим цивільним постановуванем процесовим з 1. серпня 1895.

Тут мимовільно насуваєть ся питання, чи ті особливі суди є законно оправдані також і для тої частини тіл табулярних на Буковині, що обнимає колишню землю рустикальну.

згадуємо за давніші часи; — вже в теперішніх часах поручили власті громаді вибудувати школу най-далше до 1895 року. Однак дідич п. Фрайтаг і — можна сказати — его Рада громадська так отягали ся, що школи і досі нема, а наука мусить відбувати ся в невідповідних і шкідливих для здоровля норах, які заледво чи надавали би ся на порядні стайні... Ба ні! панські стайні світліші, провітряні, гарні, побудовані після найновішої системи, — так оно і му-сить бути, бо вони призначені для панської худоби; до школи ж ходять хліборобські, ремісничі, купецкі і вільні, у всякім разі не панські діти — отже для них і таке вистарчить....

Дві комісії санітарні (одна з рамени ц. к. суду повітового в Вашківцях н. Ч. в р. 1903, а друга з ра-мени ц. к. Ради шкільної повітової в Вашківцях н. Ч. в р. 1907) признали, що будинки шкільні, в яких те-пер містять ся мужеска і жінська школа, є в найви-сшій степені невідповідні і для здоровля шкільної ді-твори шкідливі.

До таких шкільних будинків родичі і не мають обов'язку посилати своїх дітей на науку, бо коли існує шкільний примус, то мусять шкільні власті постарати ся о відповідні і законом приписані умови шкільні. Коли-ж Рада громадська в тій справі стає шкільним властям на перепоні, то виходить ясно, що вона доросла до своєї задачі і власті шкільні і політичні лише компромітують ся через таку Раду громадську.

Та коли зважимо, що мужеска школа містить ся в панській рудері, і за се п. Фрайтаг не платить припадаючих на него видатків, — коли зважимо, що жінська школа містить ся в такій самій невідповідній хаті панського заупника п. Реґоти, присяжного гро-мадського, який за се побирає високий чинш, — то зрозумілим буде, чому так п. Фрайтаг як також Рада громадська відтворює в безконечність будову шкіль-ного будинку....

Помимо того, що Вашківці н. Ч. положені на найкращім тракті: торги що четверга, центр повіту, повітовий суд і уряд податковий в місці і т. д. і можуть мати значні доходи, попадають через протекційну господарку Ради громадської в чимраз більші до-вги. — Винаєм мита, ятки, карт, цвинтаря, пропінанийного додатку громадського і т. п. повинен відбувати ся за ліцитацією, та се все віднаймає ся з вільної руки. Яку на тім врату має громада — видно хоть би з того, що н. пр. мито винаймлено мабуть за 2200 К, хоть лучали ся охочі, які жертвували 3000 К, а могли би були дати і більше; за пропінанийний додаток громадський була би громада в дорозі ліцитації ді-стала що-найменше 4000 К, а так винаймила щось за 1500 К. Коли до сего додати інші втрати через протекційну господарку, — то нікому не стане дивно, коли довідає ся, що на громаді тяжить 130.000 долуг!! Та ще сумнівний окаже ся гороскоп, коли розвідає ся, що довги не то не зменшають, але з кожним ро-ком ростуть... Ходить чуток, що панська Рада гро-мадська умисне пхає громаду в довги, щоби відтак п. Фрайтаг міг легким способом набути і ту крішку то-жоки (решта належить вже до пана), яка еще при громаді лишала ся. — На всякий спосіб госполарка дотеперішньої Ради громадської не принесла громаді нічого доброго, а навпаки багато і то дуже багато злого. — Тай наді на ліпше по такій Раді громадській як теперішня — нема ніякої. (Конець буде).

Шеста краєва конференція буковинського учительства.

В середу відбуло ся друге засіданє під проводом краєвого інспектора Омеляна Поповича, який на самім початку оповістив, що наспіли писма від посла дра Штраухера і повітового інспектора Телягіна, в яких заявляють своє перешкоджанє взяти участь в конференції. Дальше прочитав председатель постійним відділом вироблений порядок нарад конфе-ренції. Потім делегат Кісанович одержує слово до наглого внесення і по влучній аргументації предло-жує ухвалити і телеграфічно вислати на адресу президента міністрів барона Бека, міністра Мархета, міністра внутрішніх справ Вінерта, краєвого пре-зидента Бляйбена і краєвого маршалка барона Василяка — слідуючі резолюції: „Зараз нараджу-юча ся, зложена з ц. к. краєвого інспектора яко пред-сідателя, 36-ох делегатів зі всіх повітів і майже всіх повітових інспекторів краю шеста краєва конференція буковинського учительства констатує, що курсуючі чулки, після яких буковинський сойм краєвий з почат-ком вересня не мав би бути скликаний, занепокоюють ціле учительство краю без ріжниць нації і сторонни-цтва з тої причини, бо оно від сеї сесії соймової спо-діє ся з певністю остаточного поліпшення його невід-радного матеріального положення, яке з огляду на па-нукуючу горендальну дорожню всіх для жити потрібних средств стала вже задовго незносною. Тому зверемо ся до Вашої ексцеленції (до Вас, Вп. Пана), з уклін-ною просьбою в інтересі тяжко терплячого ізза акту-альних обставин буковинського учительства, не зважа-ти на ніякі сумніви, які промовляють за нескликанєм кра-євого сойму, і постарати ся о те, щоби сойм зійшов ся вже з початком вересня рівно як сойми інших країв. Сим остаточнo показано-б, що не лежить в ін-тенції високого і найвишого місця сидувати учи-тельство до буквального голодованя“. (Прийнято одно-голосно і вислано через президію телеграфічно чотиром висше названим особам). Учитель Сорочан (Красна) в імя І. секції прочитав відтак свій реферат на тему: „Які хоби має буковинське народне шкільництво до-тично винсу дітей до школи і посіщання школи, зглядно що до шкільного примусу, і як можна-б їх усунути?“ Весілля обговорив докладно всі сюди належачі пи-тання і відносини і предложив кілька дотичних уліп-шень, зглядно нових введень, про які розвинула ся жива дебата. В дебаті забирали слово учитель: Со-рочан, Корона, Цуркан, Кісанович, Пігуляк, Олійник, Карбулицкий, Долінський і н. Корона навів багато не-достач на сім полі, проти чого полемізував інспектор Долінський і взяв власти в оборону. Дел. Кісанович звертає ся острими словами проти карної практики за занедбанє шкільної науки. Відних родичів, які не посилать дітей до школи, через то, що в замі не мають їх в що убрати, карає ся з сеї причини, бо біднота не є законною причиною извиненя. Учитель-ство не хоче мати з шкільними карами нічого спільного і протестує також проти доложування гроша з сего титулу до пенсійного фонду. На внесенє дел. Гіро-ровича рішено в случаях ноторичної бідности відсту-пати від кари арештом за занедбанє школи. По при-няттю внесенє референта замкнуто засіданє.

В четвер на третім пленарнім засіданю оповістив председатель інспектор Попович, що в день вислання телеграми до цисаря прибула від найвищої кабінетної канцелярії слідуюча відповідь: Його ц. к. апостольске Величество зволило ласкаво з подякою прийняти участни-ками VI краєвої конференції буковинського учительства вислану привітну телеграму“ По зверіфікованю протоколу з попереднього засіданя дел. Кісанович здав свій

реферат на тему „Опіка над дітьми“. Весілля обго-ворив брак достаточної опіки над дітьми і предложив в цілі радикального розвизання питання об опіці над дітьми кілька внесків, які одностолосно прийнято. Потім делегат Данилюк прочитав свій реферат на тему: „Реформа науки мов“. Його вислови находять в тім свій вершок, що місто надмірних правил і надмірної граматички треба-б завести виправи в думаню, мові, писаню і в повтореню. Підчас дебати про сей пред-мет, остро критикують референта делег. учительки Мі-галія і Гартенлявб, через те що він не узгладив їх про-позицій. При кінці прочитав свій реферат дел. Остап Попович (Кіцмань) про „Наукові прибори“, якого внесення прийнято без дебати. Слідуюче, останнє засі-данє відбуло ся в п'ятницю по обіді.

Промова посла дра Кирила Трильовського в державній Раді 22-го липня 1907.

(Дальше).

Також усі справи, що стоять в звязи з січовим рухом, трактують ся судиями з того самого становища. Перед Великоднем минулого року деякі члени „Січів“ з Іспаса, повіту Коломия, в церкві цілували ся, щоби після давного, гарного звичаю перед пасхою помирити ся. Та що вони в тій хвили мали на собі відзнаки „Січів“, тож засуджено їх за провину з §. 303 к. д. на кару арешту від 7 днів до місяця. (Служайте! Служайте!) Найзамітніше при тім, що засуджено при тій нагоді також двох селян, Онуфре Семчишина і Костя Сидоренка, хоч вони з ніким не цілували ся, а лише були в церкві присутні.

Ославлений галицький сенат Найвишого Трибу-налу Судового в Відня мимо того затвердив вирок першої інстанції також що до тих двох селян, а іменно з того мотиву: Прошу звернути увагу на ті мотиви, бо се реферат віденський, хоч правда не ре-ферував його Німець ні Чех. (Др. Ев. Левницький: Ре-ферував Поляк; Др. Трильовський: Або экс-Русин!)

(Читає:) „Зажаденє неважності належало тому відкинути, бо обжалувані Онуфрій Семчишин і Костя Сидоренко були також в товаристві других обжало-ваних та мали намір цілувати ся (Грімкий сміх), чим вони в'їдентифікували ся з провинною прочих виновни-ків (Служайте!) та ділали з ними в порозуміню, мусять отже бути уважані за співучасників проступку“. (Грім-кий сміх — Посол Пернерсторфер: Назвіть же імена тих лайданів з Найвишого Трибуналу!) Тут при Най-висшій Трибуналі, видано той вирок. (Пернерсторфер: Назвіть їх публично!) Кождий може їх імена перевірити. Не правда-ж мої панове, що то за голови сидять там, в тім галицькім сенаті!

А тепер маєте, панове, що день пікавий случай: В Коломиї живе укічений правник Мехель Керер. Його слаба сторона в тім, що він є соціаль-демократ та освідомляє не лише міських робітників, але і сіль-ських. Тож всікі власті переслідують його безнастанно за те, що він брав участь в передвборчих зборах в Дебиславці, обжалувано його за провину з §. 302 к. к. Іменно донесли на него жандарми, що він мав підбурювати хлопів проти шляхти. Справа прийшла перед присяглих, а при твореню лави присяглих стало ся таке. (Посол о. Ржещотко щось викрикує.) Ходить-но ви, отче, до нас, до східної Галичини, а побачаєте, як у нас трактують ся навіть священники! Стар-шого, сивоволосого священника о. Петрицького — се ж не був хлоп! — політичний урядник хопив за ноги і тягнув за ноги. — (Служайте).

Вертаю до річи: Один судия присяглий, держа-вець фільварків, просив оборонця, щоби він його ви-

се питання треба з огляду на дотеперішні ви-води рішучо заперечити.

Для скріплення сего погляду позволю собі вка-зати на виданий свого часу МР. з 8. вересня 1854 Вад. 227 дотично табулярних дібр в Горицях.

Властивість горицкої табулі лежала від давна в тім, що вона обнімала не тільки домінікальні, але й рустикальні добра, які впрочім були призна-чені до впису в ґрунтові книги.

Зміст згаданого розпорядку постановляє, що установлені §§ 14 с і 84 Юр. Норм. з 1852 для „та-булярних дібр“ привілейовані суди трибуналів су-дових першої інстанції відносять ся не для всіх дідицтв горицкої табулі, тільки до колишньої домі-нікальної землі.

Коли-ж новозаложена табуля буковинська має фактично почасті ту саму властивість, що й стара горицка табуля, то аналогічне приміненє постанов згаданих МР. також до буковинської табулі не було би певно противзаконне.

По отсих выводах дотично дібр табулярних, можу перейти врешті до правної аналізи буко-винських обшарів двірських.

Основними постановами для осудження їх прав-ної істоти служать § 1. обовязуючого для Буко-вини закона о двірських обшарах з 14. падолиста 1863, Вакр. 10.

Після постанов сего параграфу посілість ґрун-това, що підчас виданя сего закона стояла поза звязею з громадою і була передше панською, остаєть ся відділеною, коли:

1. вона сама або в злуці з иншою однород-ною і сусідуючою посілістю є на стілько велика, щоб заповнити достаточнo, що всі дорівнюючі полі-тичний громаді обовязки і ділання будуть виповнені і

2. коли власник в протити 30 днів від оголо-шеня закона не зажадає у політичної власті пові-тової прилученя її до політичної громади.

Кожда посілість ґрунтова віддільно тракто-вана називаєть ся двірським обшаром. Її треба до-кладно описати і визначити на мапі.

З тексту сих постанов виходить, що закон не мав заміру новотворити двірські обшари, тільки дати законну підставу фактичному існуваню то-дішних обшарів двірських.

Позаяк одначе закон не подає дефініції по-нятя „панського добра“, то до правної будови нинішних двірських обшарів можемо дійти тільки на основі правно-історичного розвитку сільських комунальних відносин на Буковині.

Для сего треба вернути ся до того правного стану, що існував підчас виданя патенту з 7. ве-ресня 1848 р.

Як се підніс я вже у вступі до могого ви-кладу, ціла земля на Буковині була поділена під той час на панські, нераз кілька сїл обнимаючі двірські округи, в котрих власники певних доміні-кальних ґрунтів яко так зв. домінії виконували яко власне право юрисдикцію над своїми підданими й мужицкими громадами.

Патентом з 7. вересня 1848 постановлено, що двірську юрисдикцію та пливучі з неї правно-пу-бличні управління має ся перенести по части на державні власти, по части на політичні громади.

Виконуючи сю поставу, утворено провізорич-ним уставом громадским з 17. марта 1849, Вад. 170 з громад катастральних, що були вимірені яко самостійні цілости, особливі областні тіла публичного права — т. зв. політичні громади; їх обсяг ділання

не мав обмежати ся тільки на колишню рустикальну землю, але мав обняти також колишні панські ґрунта.

Сей устав громадський не прийшов одначе до значіння на Буковині в повнім своїм обсягу. Во-міль тим, як давні громади мужиків і резепів пере-творили ся на самостійні громади політичні, давні домінії остали ся в обсягу своїх власних панських посілістей, що представляли ся яко одноцільні, поза межами громадської табулі лежачі комплекси ґрунтів, і на дальше властивими панам; вони й на дальше виконували фактично необмежену власть поліційну і заряду в обсягу таких посі-лостей, яка прислугувала їм до знесення підданства.

Во власне відносини й інтереси власників дібр з одного боку а доносини й інтереси держави з дру-го розійшли ся в історичнім розвитку так далеко, що намірене законом прилученє панських територій до політичних громад стало ся незвичайно трудним до переведеня.

У виду того виданий патентом з 24. цвітня 1859, Вад. 58 устав громадський відступив від ціло-витого усуненя панських округів двірських за по-мочєю перетвореня або прилученя до сільських гро-мад і постановив принципіально, що всі колишні панські посілости ґрунтові, котрі до 1848 не тво-рили складову часть якоїсь підданної або мійської громади, мають у всіх коронних краях остати ся відокремлені, коли є на стілько великі, що запов-нюють виконанє усіх наложених на політичну гро-маду обовязків і тягарів, а крім того творять одно-цільні комплекси ґрунтів.

(Дальше буде).

лучив, бо він має важні інтереси в нинішній місцевості до поагодження. Через поспіх оборонець забув вилучити сего присяглого і сей мусів засісти на лаві. Лютий і з викирвленим від злості лицем, звернувся до оборонця: „Мій пане! Я зімщуся на вас! Ваш клієнт буде засуджений!“

Оборонець витягнув очевидно з тої приклучки консеквенції і зажадав виключення того судії присяглого, та даремно. В самій справі він не на переслухав руского священника з Дебиславич яко свідка, бо той сидів підчас цілого віча при президиальнім столі і чув докладніше виводи бесідника Керера ніж жандарми, котрі поїд стодолю проходилися ся.

Але внесенне очевидно відкинуто, Керера узнала лава присягалих ванним, а трибунал засудив його на шість тяжнів арешту.

Против того вироку внесено з вище описаних причин жалобу неважності, яку однак ославлений сенат висшого суду крайового так на тайнім як і на явнім засіданню недавно відкинув та ще й кару о два тяжні підвишив. (Слухайте!)

Віденські мужі довіря пана Тхуржницького були погляду, що згаданий посесор не був сторонничий а покликаний на свідка священник не міг нічого важнішого в тій справі сказати від патролюючих жандармів.

Неправдаж, мої панове, які вірні службісти сї урядники? як раз такі, як Поляки кажуть: „Głowy do rozłoty“, сї панки з галицького сенату при найвищим трибуналі! (Оклик.)

Як галицькі судії прогріпуть ся супротив народу особливо підчас аграрних страйків, о тім можна цілі томи писати. Я наведу лиш один случай. Вироком ц. к. окружного суду в Коломиї з 5. жовтня 1906. ч. 662 679 узнано Микиту Яничка з Винограду винним злочину публичного насильства з §. 98 в. зак. кар. і засуджено його на кару двомісячної тяжкої і заостреної в'язниці за те, що він відозвав ся до страйкуючих робітників в сей спосіб: „Не йдіть до роботи, як довго не прийде до згоди. Чужі робітники мають дістати семий сніг, а місцеві шестий. Коли хто перед згодою піде до роботи, то буде зле і той, хто піде буде мусів заплатити 4 корони на церкву“.

Мої панове! Се була ся небезпечна погроза ушкодження власності, за яку бідний Яничук мусів в в'язниці неначе злодій або обманець два місяці відсидіти! Жалоба неважності не мала найменших нитядів, бо наперед було звісно, що галицький сенат в Відні не знає жарту в справах, які дотичать класових інтересів шляхти.

Знамениту ілюстрацію галицької класової справедливості подає обговорення свого часу голосно процес Зофії Сутковської, Польки — не Русинки, котра служила за кухарку у шляхтича Миколи Лукасевича в Підгайчинах коломийського повіту. Він хотів ту побожну дівчину навести до дарвінізму, щоб описати була для него податливийша.

Колиж його атак на її честь не вдає ся, приказав своїм парібкам виважити двері до Гардероби, в якій она замкнула ся, здерти з неї одж і простягнути її нагу на землю. Описав сам власноручно був її шпінрутою в страшний bestialський спосіб, так, що по кількох тяжнях ще було пізнати на тілі знаки і синяки. Коли сам змучив ся, казав парібкам дальше її бити а навіть збездичити її дівочу соромливість. (Слухайте!)

Треба було звести цілу борбу в пресі, поки Лукасевичови зладжено акт обжаловання о злочини з §. 152 з. к. за що грозила йому кара від шести місяців до одного року — та стало ся чудо! Сутковська дістала рівнож обжаловане (слухайте!) і то за злочин тяжкого ушкодження тіла з §. 155 а, за яке грозила їй кара від одного до пяти літ тяжкої заостреної в'язниці. Коли іменно виважено двері до Гардероби, де она скрила ся, хопила она маленький товчок, яким товче ся цукор і кинула його на Лукасевича та здерла йому на лиці заледво замітний кусник шкіри. По переведенні головної розправи Сутковську увільнено, а Лукасевича — хоч вже за подібні вчинки був передше караний — о чім би я міг багато сказати — узнано винним лише переступу з §. 413 з. к., значить злого обходження в домашнім вихованню і за се засуджено на 200 корон гривни (Оклик). Мої панове! Для кожного правника є ясне, що вчинок Лукасевича має всі знамена злочину публичного насильства через ограничене особистої свободи. Однак коломийський прокуратор Ковальський зовсім його о сей злочин не обжаловав, а коли його увільнено також від обжалування о злочини тяжкого ушкодження тіла, то сей прокуратор шляхецький заштитник не вінс ані жабоби неважності ані відклику. А знаєте, мої панове, яке відшкодуване признав висовий трибунал Сутковській за її нечувані муки і терпіння? 200 К мої панове, 200 К! Она внесла описав цівільну скаргу о підвишене того відшкодування, однак її віддалила з жадаєм перша інстанція, се є коломийський окружний суд.

Відкличний суд у Львові був на стілько ласкавий, що підвишив відшкодуване о цілу суму 600 К., а галицький сенат у Відні — ся галицька делегація до береження шляхецьких інтересів при найвищим трибуналі — узнав ся суму, як зовсім вистарчаючи. Бож прецінь ту не ходило ані о шляхтанку, ані о жінку шляхтича, лиш о таку звичайну Польку з роду!

На сїм примірі бачите не лиш се, яку ярку класову справедливість плекають галицькі судії, але також не менше переконуюте ся, що дух шляхецький, дух нищени і гнету людности, якого чудні овочі так сильно представив грає Старжинський в своїх спо-

минах-записках, панує ще до нині в Галичині і свою отрую вистрикує ще досі в суспільне житє а навіть в судівництво (оклик: Так є!)

А се не виняткові случаи! Знаю — на примір — случай, що шляхтич Лешек Ценський з Вікна горонського повіту, одна з підпор шляхецької політики в краю, член крайового сойму, лише одному із своїх наймитів протягом двох тяжнів вимірив власноручно 68 ударів. При тій операції п. Ценський придавив ногою шию наймита до землі. (Оклик: обурення). Перед кількома днями дістав я докладне справозданє, як він тепер малтретуге наємних робітників — кажучи їм майже вмирати з голоду та пити воду з засмерділого ставку. А всякі можливі власті стаять у нас такому зьвірові до розпорядимости. Се-ж ходить о національну солідарність, а вона є догмою не лише для польского кода, але також там, в експлуатованій шляхтою Галичині. (Конець буде)

НОВИНКИ.

Чернівці, 24. серпня 1907.

Дорогі братя Виборці! Запрашаю Вас на середу дня 28. н. ст. серпня (в свята Богородиці) до Кічманя о 1. годині по полудни до сали громадської, а на неділю дня 1. н. ст. вересня до Садагури о 1. год. по пол. до сали Шматівка. Хочу Вам, дорогі братя Виборці, здати справу про дотеперішню мою діяльність в парламенті а також почути від Вас, як маємо поступати далі. Тоді сходіть ся на віча як найчисленніше і заберайте на них слово о Вашім власнім інтересі. *Ілля Семан*, радник суду і посол ради держ.

„Промінь“, одинокий незалежний орган українського учительства, перестав виходити на IV. році існування. Не пишемо йому похоронної вістки, бо з заяв редакції бачимо, що се тільки часове спипенне видавництва по такій технічній причині як недостача друкарні під рукою. Ми надіємо ся, що українське учительство не зможе довгий час обходити ся без свого органу і бажаємо тільки, щоб при віднові його він понав ся в такі певні і довірені руки, в яких був до тепер.

Кандидатура Дашинського. В Тішині відбула ся на днях конференція соціально-демократичної партії, на котрій постановлено, щоб посол до державної Ради Томас Регер зложив мандат і щоб на його місце в осени кандидував Гнат Дашинський, звисний провідник польської соціалдемократії.

Галерея образів у Львові або польські знатокі штуки і польська господарка. Кілька місяців тому порішила львівська рада мійка закупити велику збірку образів від якогось польского діда Яковича з України. Комісія зложена з віцепрезидента Рутовського, міського архівара dra Чоловського та кількох знатоків штуки признала сю колекцію величавою і заплатила за неї 200.000 кор. По сировадженю збірки до Львова показало ся одначе, що се самі безвартісні наслідування і неважливі копії. Але комісія мусіла, боронити своєї честі: урядникови магістрату, який дозволив собі глянути критично на „цінні“ твори і висказати ся відомо про розумінє штуки комісії, видано дисциплінарне слідство, а по часописах появилися ся всілякі спростованя комісії. Нарешті відозвав ся професор штуки на львівській університеті Волоз-Антоневич і ствердив, що справді комісія обманула ся, бо ціла збірка варт а — пишка.

Нестор ісландських поетів помер. В Рекавін помер 2. с. м. пенсіонований гімназійний учитель Бенедикт Грендалль, оден з найзнаменитіших поетів і найзнатніших геніїв Ісландії. Він родив ся 6. жовтня 1826 р. яко син славного ісландского фільолога Свейнберна Едільсона. Яко поет був Грендалль головною дівком. Його поезії видано в році 1900 під титулом: „Книга пісень“. Він є також творцем першого ісландского шутного епосу і крайно комічних оповідань. Грендалль був також знаменитим натуралістом, дальше дуже здібним рисовником, не менше здібним фільологом в області північної та старинної фільології. Свої філь. праці зібрав в творі: „Clavis poetica antiquae linguae septentrionalis“, переклав дванадцять перших сьвітів Іліади і кілька сьвітів Одисеї в метрм пісень „Еда“ і сам писав поезії в латинській мові. З ним умер останній „латинський поет“. Грендалль видавав часопис для науки, літератури й поезії і займав ся фільозофічними студіями. Яко полемик перевислав всіх що до влучности і дотепу. Коротко перед смертю казав до свого приятеля: Не можу ходити, не можу дихати; але впрочім зовсім здоров.

Оповідки, іменованя і т. п.

Музичний концерт в Чернівцях. Дня 7. вересня відбуде ся в сали „Музичного товариства“ концерт славновісної віртуозки-скрипачки пані Шедрової ч. Ганкевич, учениці найліпших професорів, проф. Ауера в консерваторії петербурській і проф. Шенчіка в конс. пражській. В концерті возьме участь пані Хоткевичева, також знаменита фортенністка, учениця консерваторії в Харкові, та учительські сили нашої „Музичної Школи ім. М. Лисенка“ а іменно пані Р. Шульц, п-на Г. Бухер і ново заагажований

до нашої школи пан А. Франк, якого артистичною грою на віолончелі мала нагоду наша суспільність любовати ся на посліднім концерті „Бук. Бонна“.

Дібрані сили артистичні і добріша програма дають надію, що сей концерт буде пиом артистичним і родимці поспішать громадно, щоб налюбовати ся особливо грою своєї артистки, як рівнож почути других артистів, які учать нашу молодіж в нашій музичній школі, щоб при тій спосібности особисто переко-нати ся про їх здібности.

Білеті можна вже тепер замовляти в складі паперу Гутера (перше Розенцвайг) ул. Паньска ч. 9. Ціни мієть враз з податком: Льожа 13 К 20 сот., крісло I-рядне 3 К 30 сот., II-рядне 2 К 20 сот., III-рядне 1 К 30 сот., вступ 90 сот., білет студентський 50 сот. Близші подробиці будуть невдовзі оголошені в „Буковині“ і плякатами.

Іменованя при дирекції скарбу. Окінчені правники др. Давид Кац, Юліус Кеслер, Іван Вишньовський і др. Ізідор Шієр стали іменовані консультантами практикантами скарбу в області буковинської управи скарбу.

Січова забава в Волоці н. Ч. відбудеть ся 28. серпня с. р. на облозі господаря Івана Москаля при звуках рогізнянської музики. Вступ для Січовиків 10 сотиків, для прочих гостей 30 сотиків. Початок точно о годині 1. по полудни.

О 3. годині відіграють члени місцевого тов. „Січ“ під проводом пана учителя Нестора Данчула в стодолі того господаря 3 театральні представлення а то: А. Крушельницький: „Артистка“, драма в 4. відслонях; І. Лупик: „Не клени“, образ із життя народу в 1. акті і О. Л.: „Хто винен“, драма в 3 відслонях.

Підчас представлень буде пригравати милозвучна музика з Черновець. Вступ від особи: Крісла I. ряд.: 2 корони; II. ряд.: 1.20 К.; III—V. ряд.: 90 сотиків, прочі місця сидячі: 60 сотиків; стоячі 30 сот., для Січовиків 10 сот.

Точно о 9. годині вечером відбудеть ся музично-декламаторний вечорек сполучений з танцями, який устроєє шляхецький відділ згаданого товариства. На вечерку грає музика Алена Парашука з Гливиці. Вступ від особи 1 корона; білет родинний (4 особи) 2 корони.

Товариство постарало ся о відповідний буфет і додало собі чимало труда, щоб забава випала як найгарніше. Тож прибувайте, дорогі братя, зведіть Вашу присутністю наше свята і покажіть ворогам, що в нас єдність, сила і братня любов. Гарзд! За тов. гімнастичне і пожарниче „Січ“ у Волоці н. Ч. *Нестор Данчул*, кошовий. *Оля Данчул*, писар.

3 музичної школи ім. Миколи Лисенка в Чернівцях. Новий шкільний рік починає ся в вересні. Відділи, на які можна вписувати ся, слідує: відділ сольового сьпіву, учителька п-ні Р. Шульц, відділ фортеннової, учителька п-на Г. Бухер, відділ скрипковий, учителька п-на Г. Аберле, відділ віолончелі, учитель п. А. Франк, побічні предмети, учитель п. М. Левицький.

Вписове для нововступаючих учеників 4 К, для давних учеників 1 К на бібліотеку.

Потім виносять оплати для перших років: За науку сольового сьпіву і гри на фортенні по 8 К місячно; за науку гри на скрипці і віолончелі по 6 К місячно. Наука теорії і гармонії, як і користуванє шкільною, музичною бібліотекою даром. Всі оплати мусять бути уплачені безумовно з гори і без важної причини не сьміє жаден ученик виступити в часі шкільного року і то за ціломісячним виповідженєм. Наука відбуває ся три рази тижнево для кожного ученика і то переважно в годинах пополудневих, хоч в міру потреби можуть бути уряджені і ранні лекції. Впис починають ся 1-го вересня і тривають до 10-го. Дня 16-го вересня с. р. в понеділок починає ся правильна наука. Нові ученики мають принести до впису метрику і прийти по можности з родичами або опікунами, щоб ті довідали ся докладно про всі постанови статуту школи. Дня 10-го вересня відбуде ся вступний іспит нових учеників для приділення їх до відповідної їх знанню класи, для 14-го вересня о год. 5-ій по полудни збирають ся всі ученики в льокалю школи для означеня годин науки.

Льокаль школи містить ся в „Народнім Домі“, ул. Петровича ч. 2. в Чернівцях, де від 1-го вересня що дня від год. 5—6 вечером можна засягнути ближших інформацій у підписаного. — *Модест Левиків*, управитель музичної школи.

РУСКА КАСА © РУСКА КАСА

тов. зареєстроване з ограниченою порукою в Чернівцях.

Одинока свого рода українська фінансова інституція на Буковині. — Приймає вклади щадничі і опростовує їх на 5%. — Пай вносить 40 К і платимо 6%, вписове 2 К. — Родимці! Хай-хей „свій до свого“ відібє ся голосним відгомоном по цілій Буковині і най кожний, що почуває себе щирим патріотом-Українцем складає свої ошадности в „Рускій Касі“.

Прієднуйте нам нових членів! Дирекція.

Ціна оголошень за одноразове їх поміщення: Ціла сторона 80 К., $\frac{1}{2}$ сторони 60 К., $\frac{1}{4}$ стор. 40 К., $\frac{1}{8}$ стор. 20 К., $\frac{1}{16}$ сторони 10 К., $\frac{1}{32}$ сторони 5 К., $\frac{1}{64}$ сторони 2 К. 50 с. — Анонси обчислюються після об'єму місяця не після малого тексту.

ОГОЛОШЕННЯ.
Зарубрики: Надіслані і Оголошення редакція не відповідає.

При кількохразових або при річних замовленнях, значний опуст.
Дрібні Оголошення малим друком (petit), числиться по 4 с. від слова.
Належистий за анонсом марками поштовими не приймає ся.

СКЛАД ТОВАРІВ Б. БАЛЬТІНЕСТРА МОЛОДШОГО

Чернівці, уліця Головна-Енценберга ч. 3.

Телефон ч. 301.

Самостійний склад з ц. к.

надвірних фабрик а іменно:

Рік заложення 1873.

Фабрики обуви: Антона Чапека у Відні, Ф. Л. Попера в Хрудімі.

Фабрики напелюхів: І. Генрика Іти у Відні, Осипа Піхлера і Сивів в Грацу.

Поручає новоспрова-

джені артикули як:

Краватки англійські, та тукраєві, найліпші у найновіших красках і фасонах.
Біле для панів і хлопців під гарантією, ковнярики, маншети, паньчохи, шкарпетки.
Шпалки для панів, панів, дівчат і хлопців послідна новість.
Дугоча конфекція для дівчат і дитий, суєнки, жакети, мантілі, загортки і до того чещі.
Черевки для туристів, до аїса і гірєкі (Bergsteiger) і ці-жемки під гарантією.

Конфекція мужєска. Тирольські ковняри від дошу, англійські загортки, камизельки, шкіряні жакети, до польованя, ав-томобілів і т. п.
Черевки для дам, панів, дівчат і дитий, найліпші Chevreaux, Voxeal, найліпші американські ортопедичні форми, че-ревики домові.
Парасолі для панів, панів і дитий — від дошу і на прохід, гарантія на оден рік.
Артикули до подорожи. Найліпші тукраєві і заграничні.

Найбільший вибір англійських коців до подорожи і плахт. Палички з ручками із срібла або із звичайним, послідна новість. Рукавички Glacé із оленєвої шкіри, Chair, найліпшої сорти „Fonw“ „Denta“ і т. п.
Склад спідного біля др-а Лямана і правдиве Стєрєвєсє. Перєуки, мила, шітки до голови, убраня, зубів, убір на во-лосє, всякі артикули шпортові.
Збруа. Рєвольєри, рушницї, артикули до полюваня, всяка амуніція.

В 6 днях до Америки,

Переїзд подорожних до

Канади і Арґентини

Жадайте поясненя

Напишіть лиш картку кореспонденційну до

Falek & Comp.

Гамбург, Raboisen 30 Amerikahaus.

Кореспонденція у всіх мовах.

Розповсюджуйте „БУКОВИНУ“ і „РУСКУ РАДУ“.

Працюйте і щадіть!

Вкладки ощадности на 4%

приймає

Товариство взаїмного кредиту

„ДНІСТЕР“

стовариш. зарєєстров. з обмеженою порукою у Львові.

Кожного дня (в годинах урядових перед полуднем можна кожду вкладку назад відобрати.

Позички уділяє Товариство „Дністер“ на 6 проц. за інтабуляцією; на кошта покритя дахівками на 5 проц. Сплату розкладає ся на 10 до 15 літ; при 30 ратах піврічних виносить рата амортизаційна (на капітал і відсотки) 5 кор. 08 сот. від кождих 100 К., позички.

Парцелянти на купно землі можуть в „Дністрі“ получить позички під догідними услївами.

Членами можуть бути тільки члени обезпечені в „Дністрі“.

З засків уділив „Дністер“ на публичні добродійні цілі квоту 37.275 корон.

Стан 31. грудня 1906:

вкладки	2,561,541-81 К	позички уділені	2,512,635-62 К
уділи членські	193,659-52 „	цінні папери	138,534-20 „
є. резервовий і иньші	37,338-07 „	льокалі	267,864-04 „

Купуйте землю при парцеляціях.

Канцелярії отворені перед полуднем від 8 до 2 год.

Канцелярії в домі „Дністра“ ул. Руска ч. 20.

Ще послідний раз

упомінаю всіх тих Панів які свого часу побрали календарі „Рускої Бєсїди“ в розпродаж з літ 1904—1907 а до сєї пори не вїрївали за них належистости, аби на сєго першого с. є (1. верєсєня 1907) **безпрєво-лєчно** сє зробили; в прєтивнїм разї най вибачать, але я свої прєтен-сїї стягну судовою дорогою, яка за собою потягне і кошта.

З пов. Іван Захарєко.

Друкарня „Рускої Ради“

має на складї

КНИГИ ДЛЯ КОНСУМЦІЙНИХ ТОВАРИСТВ
— (Взаїмна Вигода) —

Всї книги до ведєня товариства,
коштуют враз з стємплями 50 кор.
з перєсылкою 51 кор.

(Steckenpferd-Lilienmilchseife)

МОЛОЧНЕ МИЛО З ЛЕЛІЇ,

Бєргмана і С-ки в Дрезні і Тєшинї над Ельбою

пієхя одержуваних щодєнно писєм з признанєм, є і остане ся із всїх медичних мїл найуспїшнїйшим, прєти соняшних випрїсків на шкірі, як також служить до одержаня і плєканя сьвїжої мь-кої і рожевої цєри. — Шітука 80 сот. у всїх дроґєриях, складах перєум і торговлях мїла. 44 (38—50) п.

Голов. склад у Шмїда і Фонтїна Чернівці, ул. Головна.
(Enzenberg-Hauptstrasse)

Г. ФАЙЛЕР

усувач нагнїток

Чернівці, уліця Руска ч. 8.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

має на складї

Книги і друк для Каси райфайзєньських.

КкОоллЕєСсОо

майже новє

дуже дешєво на продаж. Близше: Друкарня „Р. Ради“ Чернівці,
ул. Петровича ч. 2.

12—?

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні товариства „Руска Рада“ в Чернівцях під зарядом Івана Захарєка.

За редакцію вїповіддає: Віктор Стрєїч.

